

Zahraniční stáže žáků v učebních oborech „E“

PhDr. Daniela Kramulová

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Méně teoretické výuky, větší zaměření na praktické činnosti typické pro daný obor. Tak bychom mohli zjednodušeně popsat dvou- nebo tříleté učební obory skupiny E, které poskytují nižší střední vzdělání s výučním listem a jsou určené především pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Jaké jsou zkušenosti se zahraničními stážemi těchto žáků?

Studium učebních oborů skupiny E připravuje žáky pro celou řadu **dělnických a řemeslnických profesí** i pro **širokou paletu služeb**. Mnozí budoucí stavaři, malíři, zámečníci, zahradníci, prodavačky nebo pečovatelky z E oborů absolvují praktickou výuku nejen ve školních dílnách a provozech, ale také na skutečných pracovištích zaměstnavatelů. Menší nároky na všeobecnou a obecně odbornou složku vzdělání se samozřejmě promítají i do **méně intenzivní výuky cizího jazyka**, někde není mezi povinnými předměty zařazen vůbec – a tak poněkud stereotypní představa o průběhu odborných praxí napovídá, že je tito žáci mohou vykonávat jedině v tuzemsku, protože se v zahraničí obtížně domluví. A přece tomu tak není!

Zkušenosti Střední odborné školy Jarov

Jednou z prvních škol, která se rozhodla vyzkoušet zahraniční pracovní stáže žáků E oborů, je Střední odborná škola Jarov v Praze. Nabízí pět oborů maturitních (označovaných kódem M), 14 tradičních učebních oborů (H) a 12 stavebních a zahradnických E oborů. SOŠ Jarov patří k poměrně velkým školám, právě proto věnuje vedení školy velkou pozornost utváření školní atmosféry a proinkluzivního prostředí.

Inkluzivní vzdělávání tvoří poměrně obsáhlou součást akčního plánu rozvoje školy. „Pro všechny žáky je k dispozici školní poradenské pracoviště. Kromě psychologů máme i speciálního pedagoga a etepeda. Daří se nám udržet žáky až do konce studia, předčasných odchodů je tedy velmi málo,“ konstatuje Ing. Bc. David Fresar, zástupce ředitele pro organizační záležitosti a koordinátor týmu zpracovávajícího zmíněný školní akční plán.

K rozhodnutí o zařazení zahraničních stáží v rámci programu Erasmus+ do praktické odborné přípravy žáků „éčkových“ stavebních oborů říká: „Po odborné stránce jsme pochybnosti rozhodně neměli, protože vybraní žáci jsou velmi šikovní, mají **k řemeslu a manuální práci blízký vztah**.“

Ukazuje se to každoročně i na odborných učňovských soutěžích, kam je vysíláme a kde v silné celorepublikové konkurenci obsazují pravidelně přední místa. Proto jsme se rozhodli umožnit jim i zkušenost zahraniční odborné stáže, i když jsme zpočátku měli trochu **obavy z většího jazykového handicapu** právě kvůli tomu, že u těchto oborů je menší rozsah teoretické výuky včetně jazyků.“

Stáže stavařů ve Španělsku

Hned první výjezd na 17denní stáž do španělských firem, které jsou partnery školy pro stavební obory, ukázal, že šlo o správné rozhodnutí. A další roky to jen potvrzují. Žáci jsou **přímo zapojeni v pracovním procesu**. „Dokáží se zpracovat stejně jako žáci klasických učebních oborů, snesou po odborné stránce i srovnání s účastníky z maturitních oborů, neboť základy odbornosti jsou stejné. Nakonec **ani jazyk není takovým handicapem** – o tom, co potřebují, se domluví,“ vysvětluje zástupce ředitele Fresar. „Dostáváme **pozitivní zpětnou vazbu** od rodičů i od firemních partnerů, kde jsou žáci na stáži.“

Potvrzuje se, že tato zkušenost přispívá ke zvýšení jejich samostatnosti, sebevědomí, o odbornosti ani nemluvě. Žáci i okolí vidí, že k nim přistupujeme stejně jako k ostatním, a to je velmi důležité. **Získávají navíc i Europass**, který pak mohou využít v životopisu, pro zaměstnavatele je to velmi zajímavá informace.“

Europass Mobility

- Dokument uznávaný v rámci EU, který vystavuje vysílající organizace a v němž organizace přijímací potvrzuje žákovi, držiteli Europassu Mobility, absolvování zahraniční stáže a konkrétní dovednosti, které díky ní získal.
- Lze ho vydávat v jakémkoli jazyce EU, a to i zpětně, a využívat ho jako přílohu k životopisu.

Kladenský příklad dobré praxe

Střední odborné učiliště a Praktická škola Kladno-Vrapice je příkladem školy orientované především na tříleté učební obory typu E. Nabízejí jich devět od stravovacích a ubytovacích služeb, pečovatelských služeb přes prodavačské práce, potravinářskou výrobu po práce zednické, truhlářské, čalounické, malířské, zahradnické, elektro-technické a strojně montážní.

Od roku 1990, kdy učiliště vzniklo, se zde vzdělávají **žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, se zdravotním postižením či znevýhodněním** i ti, kteří žádné mimo-

řádné přístupy či didaktické postupy nevyžadují. Kromě výuky je podle ředitelky Mgr. Ivany Sedlákové neoddělitelnou součástí pedagogické práce **výchovný proces**: „Školní prostředí svým způsobem kopíruje přirozený model společnosti se všemi radostmi a problémy. Žáci se zde učí žít ve společnosti se vším, co k tomu patří, tedy i s přijímáním těch, kteří jsou jakýmkoli způsobem znevýhodnění, či naopak mají oproti ostatním nějaký dar navíc.“

Více než podpora soutěživosti je ve škole pěstován **důraz na vzájemnou spolupráci**, na pomoc tomu, kdo v danou chvíli naši pomoc potřebuje, i na schopnost radovat se z úspěchu druhého. „Právě žáci s jakýmkoliv znevýhodněním často až tady zažívají svůj první velký úspěch a zjišťují, že i oni mají nějaký **talent nebo nadání, jež** se může do budoucna stát odrazovým můstkem k plnohodnotnému životu. Naším největším úspěchem je **dokázat** každému žákovi, který k nám přichází, že i on je v něčem dobrý a že může žít bez zbytečných pocitů selhávání a omezení,“ dodává ředitelka Sedláková.

Italští partneři s respektem ke speciálním vzdělávacím potřebám

Vyústěním těchto snah bylo zapojení do **programu Erasmus+ a projektu „Vzdělávání bez hranic“** se zahraničními stážemi, které mají potenciál zvýšit konkurenceschopnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na trhu práce. „Cílem mobility bylo zdokonalení teoretických znalostí, a především praktických odborných dovedností